

Huvudman

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Thorildskolan 1 i Kungälv kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast **fredag den 9 juni 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd och studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kungälv kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kungälv kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 2 juni 2023 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd, samt skyldigheten att anmäla till skolans rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 7 § skollagen).
2. Se till att lärarna minst en gång per termin uppmärksammar/identifierar de elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst

ska uppnås trots att de getts stöd i form av extra anpassningar, elever som det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga för, samt elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Huvudmannen ska redogöra för vid vilket eller vilka tillfällen under terminen som detta kommer att ske. Redovisning ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § och 10 kap. 12-13 §§ skollagen, Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshem [2010:37], nedan Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar).

3. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 9 mars – 2 juni 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

Studiero

1. Se till att rektor beslutar om skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§ (5 kap. 4 e § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser trygghet och åtgärder mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:10565) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Thorildskolan 1 i Kungälv kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Thorildskolan 1 följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorer samt observationer den 31 januari 2023 och 1 februari 2023.

Som en del av tillsynen har även dokumentation inhämtats och granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna berättar att det finns många elever på skolan som inte når betygs-kriterierna och att det finns elever som har behov av stöd som de inte får. Enligt lärarna finns det ett stort antal elever vars behov av särskilt stöd behöver utredas men på grund av att det saknas tillräcklig tillgång till specialpedagog läggs utredningar på hög. I väntan på att en elev ska utredas fortsätter lärarna att göra anpassningar för eleven. Två lärare berättar att det ofta händer att de anmäler till elevhälsan att en elev behöver stöd, men att de får tillbaka att de behöver testa mer extra anpassningar innan elevens behov av särskilt stöd kan utredas. Lärarna berättar även att utredningarna tar lång tid.

Elevhälsan bekräftar att det finns en del elever som har svårt att nå betygs-kriterierna. Elevhälsan berättar att de får signaler från lärare om att extra anpassningar inte räcker för en elev och att det då görs en kartläggning i alla ämnen. De kan då exempelvis tas fram en handlingsplan för vad lärarna i arbets-laget kan prova med för eleven. Om det inte räcker gör elevhälsan en anmälan och eventuellt görs en utredning om särskilt stöd. Det är rektor som beslutar om en utredning ska startas. Elevhälsan berättar att det inte finns någon hög av utredningar som behöver göras utan att utredningarna görs skyndsamt. Om lärarna upplever att utredningen tar långt tid kan de prata med elevhälsan om hur länge de ska fortsätta att prova extra anpassningar. Insatser behöver testas i 4-8 veckor, men ibland kan det behövs göras en utredning direkt.

Även rektorerna uppger att det inte finns någon hög av utredningar som behöver göras. Under höstterminen 2022 gjorde en konsult ett antal utredningar om särskilt stöd. Rektorn uppger att hon tror att alla elever får det särskilda stöd de behöver. Det förekommer att vårdnadshavare inte är nöjda med det stöd som ges.

Av den förteckning över elever som skolan lämnat in framgår att cirka 190 av skolans elever inte uppfyllde betygs-kriterierna i alla ämnen höstterminen 2022. Av förteckningen framgår även att cirka 140 av dessa elever riskerar att inte uppfylla

betygskriterierna vårterminen 2023. Drygt 50 av dessa 140 elever har fått sitt behov av särskilt stöd utrett. Majoriteten av de elever som inte uppfyllde betygskriterierna höstterminen 2022 och som riskerar att inte uppfylla samtliga betygskriterier vårterminen 2023 ges extra anpassningar i någon form.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av förarbetena till skollagen framgår att det är viktigt att skolan inte väntar för länge med att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd. Utredningen ska göras i samråd med den berörda eleven och med beaktande av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa. Om denna utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd för att kunna nå målen ska sådant stöd ges. Det är elevens behov av stöd som ska vara vägledande för besluten. För rektorn är därför varje beslut om en stödåtgärd något som måste föregås av noggranna pedagogiska överväganden, samtidigt som det också finns ekonomiska realiteter att beakta. [...] Processen kan beskrivas i fem steg: att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera. I vissa fall kan en utredning göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövas en mer omfattande utredning. Någon tidsgräns för hur lång tid utredningen får ta kan därför inte anges. Huvudprincipen måste dock vara att det ska ske skyndsamt, så att eleven får det stöd hon eller han behöver så fort som möjligt (prop. 2009/10:165 s. 287-291).

Av Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Det framgår även att rektorn har ett särskilt ansvar

för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver och att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör (Lgr 22, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i arbetet med att uppmärksamma och skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd.

Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår att det finns ett stort antal elever vars behov av särskilt stöd inte anmälts och utretts trots att eleverna haft extra anpassningar och att det under en längre tid funnits signaler om att eleverna befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Denna bild får stöd av vad som framkommit vid intervju med lärarna, där lärarna gett en samstämmig beskrivning av hur de uppmärksammar att extra anpassningar inte är tillräckliga för en elev och att det kan finnas ett behov av särskilt stöd, men där elevhälsan inte anmäler behovet av utredning vidare till rektor. Det framkommer av utredningen att lärare vid flera tillfällen lyft elevers behov av en utredning om särskilt stöd utan att en utredning av elevens eventuella behov av särskilt stöd genomförts. Om en elevs behov av särskilt stöd inte anmäls riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av och rätt till enligt skollagen. Detta innebär en risk för att eleverna inte ges förutsättningar att nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas, vilket för elever i årskurs 9 kan innebära att de inte når behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju med eleverna framkommer att studieron varierar mellan klasserna. Även lärarna uppger att studieron varierar mellan olika klasser och årskurser, men att de generellt upplever studiero på skolan. Rektorn beskriver studieron som god, men uppger att det kan finnas viss variation mellan olika lektioner. Vid Skolinspektionens besök på skolan var stämningen lugn vid de flesta lektioner och eleverna verkade kunna fokusera på undervisningen. Lärare och elevhälsa uppger att skolan har arbetat mycket med studiero. Studieron har förbättrats men det är något som skolan behöver fortsätta att arbeta med. Rektorn berättar att de bland annat följer upp studieron genom samtal med personal och elevenkäter.

Av den dokumentation som skolan lämnat in framgår att skolan har ordningsregler, så kallade förhållningssätt. En elev berättar att eleverna inte varit med och tagit fram ordningsreglerna men att elevrådet tidigare kanske har varit det. Några elever berättar att de har kännedom om reglerna men att reglerna inte följs. Elevhälsan och rektorn berättar att eleverna varit med och utarbetat reglerna genom elevrådet.

Lärarna berättar att det finns rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner som nog skrevs ned vid en arbetsplatsträff. Rektorn uppger att de sällan behöver omhänderta telefoner och när det skett har det gjorts i samråd med vårdnadshavare. Det har inte direkt behövts någon skriftlig rutin gällande omhändertagande av mobiltelefoner. Av den dokumentation som skolan lämnat in framgår att skolan har en rutin för mobiltelefoner, "Thorildskolans rutin för mobiltelefoner läsår 22-23". Rutinen beskriver i huvudsak att mobiltelefoner inte ska användas under lektionstid och att mentor ska ta kontakt med elevens vårdnadshavare om en elev missköter sig med mobiltelefonen.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår att studieron på skolan i huvudsak är god och att det finns ett pågående arbete på skolan för att bibehålla och ytterligare förbättra studieron. Det finns ordningsregler på skolan och även om eleverna upplever att det inte varit med och tagit fram reglerna så förefaller reglerna ha utarbetats i samråd med elevrådet.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i arbetet med rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner med mera. I tillsynen framkommer också att skolan saknar skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutats av rektor, vilket utgör en brist. Den rutin som lämnats in innehåller ingen beskrivning av hur omhändertagande av sådan utrustning ska hanteras.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kungälv's kommuns verksamhet vid Thorildskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och studiero. Det finns därför skäl att förelägga Kungälv's kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beträffande tryggheten beskriver eleverna att de känner sig trygga på skolan, men att det kan finnas elever på skolan som inte känner sig trygga. Lärarna berättar att det finns elever som inte känner sig trygga och att det finns vissa platser på skolan som kan upplevas mindre trygga. Elevhälsan uppger att det vid enkäter och hälsosamtal framkommer att eleverna är trygga och trivs i skolan. Rektorn berättar att det är lugnt på skolan och att de upplever att eleverna känner sig trygga, även om det kan finnas vissa elever som inte är det. Elever, lärare, elevhälsa beskriver att det bitvis finns ett grovt språkbruk bland eleverna. Samtliga grupper som intervjuats bekräftar att det förekommer att elever utsätts för kränkande behandling på skolan, främst i form av verbala kränkningar. Elever, lärare, elevhälsa och rektorn uppger att kränkningar anmäls och utreds. Lärarna berättar att det finns en rutin för hur kränkande behandling ska hanteras och att rutinen följs. Elevhälsan och rektorn bekräftar denna bild. Vid Skolinspektionens besök på skolan var stämningen i korridorer och övriga lokaler, med undantag för matsalen, lugn och det noterades inga konflikter eller andra incidenter.

Av den dokumentation som skolan lämnat in framgår att skolan har en aktuell plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen innehåller bland annat åtgärder som konstaterats behöver vidtas för att förebygga kränkande behandling och en beskrivning av vilka åtgärder som ska genomföras under året, samt en uppföljning av de åtgärder som genomförts under föregående år.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra

kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom områdena trygghet och åtgärder mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Kajsa Åkesson

Föredragande
Signerat av: Kajsa Åkesson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Maud Wilhelmsen medverkat.